

Stvaralaštvo bi moralo biti dostupno svima i svatko bi na neki način mogao biti umjetnik

“Zbog čega je slikar veći umjetnik od programera koji razvija virtualne svjetove? Umjesto stvaranja novih remek djela, kojih su puni muzeji, u koje ljudi nažalost sve manje zalaze, mi pokušavamo stvoriti platforme za suradnju i multidisciplinarnu modele za razvoj kulture i društva općenito. Dakle, naša je misija potaknuti ljude da “uzgajaju sjemenke svojih svjetova” ne prihvaćajući pasivno “upijanje” kulture i umjetnosti.”

Maji Kuzmanović je, kako nam je kazala, kuća lamo gdje putujući po svijetu odloži kufere, no Pulu i Istru jako voli i rado dođe u rodni kraj.

Ljudi koji imaju vrijednosti nisu prepoznati

- Kod nas je evidentan problem da ljudi koji imaju vrijednosti ne budu prepoznati i onda oni odu vani, gdje netko spozna te njihove vrednote. Tek nakon toga ovdje ih počinju adekvatno vrednovati, što bez sumnje nije dobro. Stvari na tom planu treba mijenjati, biti otvoren prema promjenama, no i dobro razmisliti kakav će utjecaj na te promjene imati na općenitu kvalitetu života, ne samo na financijski napredak! Naši prostori imaju mnoge prednosti, ali i mnoge mane. Često se dogodi da ljudi precjenjuju sebe i svoje, te ne prihvaćaju stavove drugih, ili pak odbacuju sve vrednote svih područja i odlaze zauvijek. Moje je mišljenje da bi umjereniji pristup onome što imamo i onome što nemamo bio zdraviji i opušteniji.

Prečesto oslanjanje na veze i vezice

- U prvim dolascima iz inozemstva posjet kući je često bio vrlo depresivan, i neću kriti, bila sam često razočarana, no s vremenom (ne)prilike su se mijenjale i gotovo sam zaboravila one prvotne impresije, pa sam počela sanjati o nekim projektima u Puli, u Istri. Međutim, mnogi su mi predbacivali da sam otišla iz Hrvatske i razvijala se izvan zemlje dok su ovdje prilike bile vrlo teške. Čini se još uvijek da ljudi ovdje “ne vole one koji neke stvari vide preko brda” i smatraju da je sve na Zapadu lako ostvariti a ovdje je baš sve teško realizirati. Istina je da na našim prostorima ima dobrih inicijativa, ali da se one (pre)često ne održe, zbog nedostatka institucionalne potpore. Također se (pre)često oslanja na veze i vezice, te da ukoliko ja osobno ne znam ljude koji odlučuju o sredstvima za kulturu (ili bilo koje drugo područje), bit će mi vrlo teško postići moje ciljeve. Nadam se da će se ove prilike brzo promijeniti. Novi procesi rada i života općenito zahtijevaju timski rad. Dokazivanje pravde i tko-je-što-kome, nas neće dovesti nikamo. Manje gundanja, više to brancije.

Osobni info Maje Kuzmanović

Maja Kuzmanović rođena je 1973. u Puli (otac fizičar a mama psiholog), gdje je završila osnovnu školu i Gimnaziju (smjer kultura), a nakon studije teorije i primijenjene umjetnosti u Veneciji društvenih, kulturnih i znanstvenih trendova budućnosti u svijetu, u Utrechtu magistrirala je (interaktivne multimedije i specijalizirala se za interaktivni film i “pričanje priča” (storytelling) u virtualnim svjetovima) u Nizozemskoj i Velikoj Britaniji. Maja govori šest stranih jezika a radi u belgijskom Startebu (Bruxellesu) kao direktorica FOAM-a Startebova kulturno tehnološke organizacije. Prije angaziranja u Startebu radila je u u Holandiji, SAD i Njemačkoj i već je imala određeno iskustvo kroz rad u istraživačkim institutima iz Hrvatske je otišla polovicom 1991. godine.

Podatak da je netko uvršten među stotine najuspješnijih mladih inovatora na svijetu, s njim je povod za susret i razgovor s mladom Puljankom Majom Kuzmanović, koju je revija Technology Review poznatog Tehnološkog instituta (MIT) u Massachusettsu (Institute of Technology), SAD, svrstala među 100 najvećih svjetskih talenata za informacijske znanosti.

Kako sam dospjela na listu 100 inovatora svijeta, iskreno, nije mi poznato. Jer, putujem po svijetu i predstavljam svoje radove na raznim simpozijima, prikazujem na festivalima širom svijeta, i očito me je netko nominirao za tu stotinu. Riječ je o 100 mladih osoba, od 20-35 godina starosti, koje po njihovoj ocjeni imaju šanse da u budućnosti realiziraju projekte u kojima se vidi nova, buduća vizija svijeta.

Je li imalo to utjecaja u tvrtki u kojoj radite?

Da, direktor toga Istraživačkog instituta u Belgiji me pozvao i predložio da pokrenem organizaciju za kulturu i znanost, te tehnologiju. To je već počelo funkcionirati i u odnosu na tvrtku ima polunezavisan status, no naravno da radimo zajedno na projektima. Globalno uzevši, moj profesionalni fokus je integracija informacijskog i kulturnog područja koja je danas vrlo moguća, zbog toga što oba područja koriste iste ili vrlo slične digitalne tehnologije. Ja sam se posljednjih deset godina bavila razvojem i eksperimentalnim korištenjem digitalnih tehnologija, počev od low-tech i vrlo dos-

tupnog interneta do high-tech virtualne stvarnosti (kao na primjer CAVE tehnologije u Njemačkoj).

No, u središtu je moje pozornosti interakcija između tehnologije, znanosti i društva općenito, na humanističkom planu, gdje moj cilj nije razvijati nova tehnološka dostignuća da bi se ljudski život olakšao, već da bi se kvaliteta tog života digla na jednu bolju razinu.

Sudbina u našim rukama

Filozofi su već davno rekli da "Čovjek nije ono što jeste nego ono što nije". Što će biti s čovjekom u budućnosti?

To ovisi o svakom pojedincu, posebice stoga što informacijske i multidisciplinarnе tehnologije daju ljudima više moći, više mogućnosti da sudjeluju u izgradnji društva u kojem žive. Nadam se da će biti sve manje razloga za pre-

bacivanje odgovornosti, odnosno krivice na drugoga, nego da krećemo od sebe i od toga da je sve više naša sudbina u našim rukama. Znanje i djelovanje, slijedeći znatno, najveći je ljudski kapital budućnosti. Čidjo, kamo idemo, našta ovisi o svima, no stari model ponašanja, kao i primjerice modeli kulture, neminovno se mijenjaju i umjetnici sve više suraduju u raznim disciplinama (tehnološkim, enantvenim, humanističkim i ostalima). U takvoj suradnji, nema mjesta za nekadašnju mistiku umjetnika genija, jer stvaralaštvo bi moralo biti dostupno svima, drugim riječima svatko bi na neki način mogao biti umjetnik; zbog čega je slikar veći umjetnik od programera koji razvija virtualne svjetove? Umjesto stvaranja novih remek djela, kojih su puni muzeji u koje ljudi, nažalost, sve manje zalaze, mi pokušavamo stvoriti platforme za suradnju i multidisciplinarno modele za

razvoj kulture i društva općenito. Dakle, naša je misija potaknuti ljude da "uzgajaju sjemenke svojih svjetlova" (Grow Your Own Worlds), ne prihvaćajući pasivno "upijanje" kulture i umjetnosti.

Međunarodni događaj s centrom u Puli

Imate li nešto konkretno u vidu glede projekta u Puli?

Starlab je zainteresiran, primjerice, da ovdje otvori institut, što ja maksimalno podupirem obzirom da dosta mladih završi fakultet i nažalost prisiljeni su raditi izvan struke, jer nema posla. Takav bi institut mogao pružiti mladima priliku za istraživanje, no mogli bi raditi i na projektima u našim institutima u Belgiji (Bruxellesu) i u Barceloni. Imam u vidu i projekt NoordungPolISS2001, a riječ je o međunarodnom događaju, s

centrom u Puli, koji će koordinirati u komunikaciji sa svemirskom stanicom (ISS). Ideju je inicirao Projekt Atol iz Ljubljane, te se u ovom trenutku razvija u suradnji sa Starlabom i nekoliko hrvatskih, austrijskih i američkih institucija. Tema projekta je "Svemirska putovanja kroz znanost i umjetnost", a naša motivacija i inspiracija je Herman Potočnik Noordung (rođen u Puli) jedan od pionira teoretičara svemirske znanosti i astronautike. Skoro bi bio posvećen budućnosti svijeta općenito, ali i ovim prostorima (Hrvatske i Slovenije), a održao bi se na više mjesta i na internetu (Pula, Ljubljana, Beč, San Francisco i Bruxelles). Intervju s članovima posade u svemirskoj stanici pripremio bi se i prikazao "uživo" preko Interneta u cijelom svijetu. Upravo ovaj projekt vidim kao pilot projekt za multikulturalne i multidisciplinarno djelovanje, koje je moguće realizirati i u njemu će biti angažirano dvadesetak ljudi iz Belgije, Slovenije, SAD, Austrije i Hrvatske.

Budućnosti društvenih prostora

Saznao sam da imate i neke ideje o pulsirajućim tvrdavama?

Da, nekoliko ideja. Kao prvo, željela bih raditi na organizaciji festivala na temu "Budućnost društvenih prostora". Obzirom da se ljudi sve više zatvaraju u svoje kuće, buljeći u kompjuterske i televizijske ekrane, aktualno je pitanje postoje li budućnost javnih (ili društvenih) prostora, kao što su trgovi, tržnice, ali i "narodnih festa", te festivala koji potječu od srednjovjekovnih karnevala i parada, a u kojima je svatko sudionik. Tvrdave su nam konceptualno, politički i arhitektonski zanimljive, jer su u prošlosti predstavljale utvrde, znači, bile su utjelovljenje zatvorenosti i obrane, ali se kroz jedan ovakav događaj simbolički otvaraju svijetu i budućnosti.

Bilo je zapaženo više prisustvo na utemeljenju Udruge građana za izgradnju informacijskog društva u Puli?

Izgradnja informacijskog društva vrlo je bitna i u svijetu svega što smo razgovarali, jer je to uvjet stvaranja Hrvatske prema svijetu. No, vrlo je važno da informatičari pokrenu, ali i dobiju potporu za informatizaciju u najširem mogućem rasponu, od vrtića do visokoskolskih institucija, s tim da ne ostanu samo u "informatičkim vodama" nego da se šire i na druga područja života i stvaralaštva ljudi. Vrlo je važno imati na umu da tehnologiju treba prilagoditi ljudima i njihovim životnim uvjetima, a ne ljude tehnologiji.